

Vergaderjaar 2000–2001

27 789

Modernisering Successiewetgeving

Nr. 6

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 31 juli 2001

De vaste commissie voor Financiën¹ heeft op 5 juli 2001 overleg gevoerd met staatssecretaris Bos van Financiën over **Modernisering successiewetgeving (27 789)**.

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand beknopt verslag uit.

Vragen en opmerkingen uit de commissie

Mevrouw **De Vries** (VVD) waardeert de notitie, maar betreurt het dat daarin een langeretermijnvisie op de modernisering van de successiewetgeving ontbreekt. Zij bepleit op langere termijn toe te werken naar één tariefgroep die minder progressief stijgt dan de huidige tariefgroepen II en III. Wil de staatssecretaris de budgettaire gevolgen hiervan berekenen? De stijging van de opbrengst van successierechten lijkt structureel te zijn. Wil de staatssecretaris vanaf 2001 de hogere dan geraamde opbrengsten gebruiken voor verdergaande modernisering van het successierecht? Wil hij de Kamer voor de behandeling van het Belastingplan 2002 een notitie zenden over het successie- en schenkingrecht in internationaal perspectief?

Mevrouw De Vries waardeert het dat thans 100 mln beschikbaar komt voor modernisering van het successierecht, maar signaleert dat eigenlijk veel meer geld nodig is voor dit doel. Wanneer komen aanvullende financiële middelen beschikbaar? Wat kost verhoging van de schenkingvrijstelling van 5000 naar 6000 of 7000 euro? Zij stemt in met algemene partnervrijstelling en met uitbreiding van het begrip «partners» tot ongehuwd samenwonenden die aan bepaalde voorwaarden voldoen. Bijzondere aandacht vraagt zij in dit verband voor inwonende familieleden. Waarom wordt in de voorstellen alleen uitgegaan van relaties tussen twee personen? Voorgesteld wordt het begrip «kind» uit te breiden tot kinderen van een partner, ook al is er geen sprake van bloed- of aanverwantschap met de erflater/schenker. Welke gevolgen kan dit hebben voor de eventuele biologische vader of moeder van een kind? Voor overheveling van neven en nichten van tariefgroep III naar II voelt zij in principe niet. Het onderzoek daarnaar wacht zij af. Kan de staatssecretaris dit toelichten? Waarom wordt de 60%-regeling voor de eigen woning afgeschaft? Welke gevolgen heeft dit voor de kinderen als de langstlevende partner komt te overlijden?

¹ Samenstelling:

Leden: Witteveen-Hevinga (PvdA), Rosenmöller (GroenLinks), Van Gijzel (PvdA), voorzitter, Voûte-Droste (VVD), Noorman-den Uyl (PvdA), Giskes (D66), Kamp (VVD), Marijnissen (SP), Crone (PvdA), Van Dijke (ChristenUnie), Bakker (D66), De Vries (VVD), Hofstra (VVD), De Haan (CDA), ondervoorzitter, Stroeken (CDA), Van Beek (VVD), Balkenende (CDA), Vendrik (GroenLinks), Remak (VVD), Wijn (CDA), Kuijper (PvdA), Dijsselbloem (PvdA), Bolhuis (PvdA), Slob (ChristenUnie), Cörüz (CDA).

Plv. leden: Koenders (PvdA), Harrewijn (GroenLinks), Duijkers (PvdA), Balemans (VVD), Van Oven (PvdA), Schimmel (D66), Klein Molekamp (VVD), De Wit (SP), Hoekema (D66), Van Walsem (D66), Wilders (VVD), Blok (VVD), Dankers (CDA), Hillen (CDA), Weekers (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), Rabbae (GroenLinks), Hessing (VVD), Van den Akker (CDA), Timmermans (PvdA), Hindriks (PvdA), Smits (PvdA), Van der Vlies (SGP), Ten Hoopen (CDA).

Omdat op dit gebied nog veel onduidelijk is, bepleit mevrouw De Vries een totaalstudie naar problemen en mogelijke oplossingen terzake van bedrijfsopvolging. Zo'n studie zou ook een internationale dimensie moeten hebben. Hoe is het in de omringende landen geregeld? Wil de staatssecretaris de Kamer hierover voor de behandeling van het Belastingplan informeren? Wil hij verder bewerkstelligen dat de nadere analyse van het begrip «instelling van algemeen nut» de Kamer in januari of februari 2002 bereikt?

Mevrouw **Giskes** (D66) is tegen de achtergrond van de afspraken in het regeerakkoord wat teleurgesteld over de voorliggende voorstellen. Gezien de wijzigende maatschappelijke verhoudingen zou in het successierecht niet primair moeten worden uitgegaan van de relatie tussen gever en verkrijger. Beter zou het zijn belasting te heffen over hetgeen bruto te vererven is en geen bemoeienis meer te hebben met de verdeling van wat netto resteert. De huidige voorstellen gaan totaal niet in die richting. Uitgaande van budgettaire neutraliteit prefereert zij investeringen in het verkleinen van de verschillen tussen de tariefgroepen I, II en III boven het afvlakken van de progressie binnen de tariefgroepen. Gezien de forse groei van de opbrengst van successierecht acht zij het mogelijk om meer opbrengsten in de komende jaren in te zetten voor verdergaande modernisering in de door haar bepleite richting. Welke meeropbrengsten verwacht de staatssecretaris na 2001 en wil hij die gebruiken voor verdere modernisering?

De algehele vrijstelling voor partners heeft voor mevrouw Giskes geen prioriteit. Kan de staatssecretaris die toelichten? Hoewel zij begrijpt dat ter voorkoming van fraude voorwaarden worden gesteld aan uitbreiding van het begrip «partner» tot ongehuwd samenwonenden, maakt zij er bezwaar tegen dat zorgplicht moet worden vastgelegd in een notariële samenlevingsovereenkomst. Zij bepleit thuiswonende, zorgverlenende kinderen hetzelfde te behandelen als partners. Gelijke behandeling voor pleegkinderen juicht zij toe.

Uit de notitie begrijpt ook mevrouw Giskes dat de staatssecretaris constructief zoekt naar oplossing van problemen rondom bedrijfsopvolging. In afwachting van de resultaten van nadere studies behoudt zij zich in dezen een standpunt voor. Kan de staatssecretaris toelichten waarom een algehele vrijstelling voor giften en verervingen aan zogenaamde «goede doelen» wordt overwogen en kan hij in een notitie verduidelijken aan welke criteria dergelijke «goede doelen» moeten voldoen?

De heer **Van Dijke** (ChristenUnie) mist in de notitie een legitimatie voor het heffen van successierecht en een langetermijnvisie op de modernisering ervan. Het is zeer de vraag of toepassing van het buitenkansbeginsel in het successierecht een heffing tot soms ver boven de 50% rechtvaardigt. Immers, ditzelfde principe geldt in de Wet op de kansspelen, die een maximumheffing van 25% kent. Ook hij bepleit meeropbrengsten te gebruiken voor verdergaande modernisering. Wat verwacht de staatssecretaris op dit punt?

In gelijkschakeling van gehuwden en ongehuwd samenwonende partners ziet de heer Van Dijke vooralsnog niet veel. Samenwonen wordt zo fiscaal extra begunstigd en misbruik is niet denkbeeldig. Wil de staatssecretaris dit nader bestuderen? Het uitsluiten van bloedverwanten in de rechte lijn, teneinde ongelijkheid tussen inwonende en uitwonende kinderen te voorkomen, belemmert dat kinderen de zorg voor ouders op zich nemen. Het ligt voor de hand dat een kind dat een ouder heeft verzorgd, na diens overlijden een enigszins bevoorrechte positie heeft. Het kabinet kiest in dit verband voor een periode van 6 maanden, maar zou het niet meer voor de hand liggen om net als in het schenkingsrecht, uit te gaan van 2 jaar? Hij bepleit de algehele vrijstelling voor de langstlevende partner te beperken tot een bedrag van 0,5 mln euro en levensverzekeringspolissen en dergelijke.

lijke buiten het successierecht te houden. Hij waarschuwt voor de nadelige gevolgen van het laten vallen van de 60%-regeling voor de eigen woning voor mensen met een modaal inkomen. Wat hem betreft moet de 60%-regeling, desnoods gemaximeerd, in stand blijven. Bij certificering van instellingen van algemeen nut zet hij grote vraagtekens. De overheid moet zich hier verre van houden. Hoe ziet de staatssecretaris dit? De heer Van Dijke pleit sterk voor vereenvoudiging van het successierecht bij bedrijfsopvolging. Met het oog op een zoveel mogelijk gelijke behandeling van kinderen van een ondernemer steunt hij het advies van de werkgroep Moltmaker uit te gaan van de «going-concernwaarde». Ten slotte bepleit hij spoedig nader onderzoek naar het nut van de familie-stichting.

De heer **Bolhuis** (PvdA) betreurt het in het licht van het regeerakkoord eveneens dat thans slechts een beperkt pakket moderniseringsvoorstellen voorligt. Hoewel hij het uitgangspunt van budgettaire neutraliteit onderschrijft, bepleit hij toch te bezien hoe tot een meer omvattende modernisering van het successierecht kan worden gekomen. Hij stemt in met gelijkstelling van gehuwd en ongehuwd samenwonende partners. Wel zet hij vraagtekens bij de eis de zorgplicht vast te leggen in een notarieel contract. Samenwonenden, anders dan partners, worden zwaarder belast, maar vaak is hierbij sprake van mantelzorg. Is de staatssecretaris bereid in dergelijke gevallen de bestaande faciliteiten te handhaven? Kan hij het standpunt terzake van meerrelaties nader toelichten? Het voorstel om neven en nichten over te hevelen van tariefgroep III naar II acht hij niet in lijn met de maatschappelijke trend dat familierelaties zwakker worden en die daarbuiten sterker.

Het invoeren van een algehele vrijstelling van successiebelasting voor de langstlevende partner wijst de heer Bolhuis af. Dit is geen modernisering en bovendien is het veelal niet nodig met het oog op de verzorgingsbehoefte van de langstlevende. Ook is over het opgebouwde vermogen vaak nog niet eerder belasting betaald. Vraagtekens zet hij bij afschaffing van de 60%-regeling voor de eigen woning, mede omdat deze in een erfenis een emotioneel element vormt en omdat de kinderen hierdoor uiteindelijk voor hogere lasten komen te staan.

De heer Bolhuis steunt in grote lijnen het standpunt van het kabinet terzake van bedrijfsopvolging. Gezocht wordt naar middelen om faciliteiten op dit gebied te verruimen. Betreft dat alleen verhoging van het percentage ondernemingsvermogen dat buiten de heffing van successiebelasting blijft? Voor het MKB acht hij de renteloze betalingsregeling voor Inkomstenbelasting (IB) bij staking van de onderneming een goede facilititeit. Hij bepleit nog dit najaar een wetsvoorstel aan de Kamer voor te leggen dat faciliteiten voor het MKB regelt. Ook bepleit hij een consistente benadering bij de bepaling van «going-concernwaarden», op basis van de reële rentabiliteitswaarde van een onderneming.

Benieuwd is de heer Bolhuis naar het verband tussen de behandeling van instellingen van algemeen nut in het successierecht en bij de IB. Leidt algehele vrijstelling van successie- of heffingsbelasting tot afschaffing van de aftrek in de IB? Algehele vrijstelling kan alleen budgettair neutraal worden gerealiseerd. Welke lastenverhoging staat daar tegenover? Hij bepleit dit soort instellingen te toetsen aan de hand van degelijke criteria, die ook de besteding van middelen betreffen. Over certificering spreekt hij zich niet uit, zij het dat hij erop wijst dat hiermee eigenlijk alleen het probleem wordt verplaatst van overheid naar certificerende instantie.

Mevrouw **De Pater-van der Meer** (CDA) mist in de stukken een toelichting op de rechtsgrond voor het heffen van successiebelasting. Zeker in een visie op lange termijn is beantwoording van die vraag van groot belang. Wil de staatssecretaris die rechtsgrond, eventueel schriftelijk, nader toelichten? Kan hij ook toelichten waarom de opbrengst van deze

belasting de laatste jaren zo sterk is gestegen? Voorstellen voor herziening moeten budgettair neutraal zijn, maar van wel ijkpunt wordt daarbij uitgegaan? Moet budgettaire neutraliteit niet gelden vanaf het moment dat aan de werkgroep Moltmaker opdracht tot het formuleren van voorstellen werd verleend?

Dat in de nu gepresenteerde voorstellen wordt gepoogd de omschrijving van het begrip «partner» beter bij de tijd te brengen en te laten aansluiten bij definities in overige wetgeving, juicht mevrouw De Pater toe. Moeten ongehuwd samenwonenden naast het zesmaandsvereiste, ook voldoen aan de eis dat zij elkaar in de vijf voorafgaande jaren voor de IB als partner hebben aangemerkt? De algehele vrijstelling voor de langstlevende partner kan ertoe leiden dat uiteindelijk de kinderen zwaarder worden belast. Wat is daarvan de rechtsgrond? Een kind dat op grond van een partnerovereenkomst gedurende langere tijd een ouder heeft verzorgd, wordt niet als partner erkend maar gelijkgesteld met de overige kinderen. Is dat redelijk? Is het niet beter de huidige situatie te handhaven?

Ook in verband met bedrijfsopvolging zet mevrouw De Pater vraagtekens bij de rechtsgrond voor het heffen van successiebelasting. Bij voortzetting van het bedrijf wordt immers gewoon doorgegaan met het heffen van belasting. Is het wel wenselijk de continuïteit van ondernemingen te belasten met het heffen van successierecht? Er zou ook een aanslag kunnen worden opgelegd die pas wordt geëffectueerd bij verkoop of opheffing van de onderneming. Hoe handelen omringende EU-landen?

De heer **Vendrik** (GroenLinks) betreurt het dat de werkgroep Moltmaker er niet in is geslaagd een pakket voorstellen voor budgettair neutrale modernisering van de successiewetgeving te presenteren. Modernisering is nodig, maar dat mag alleen budgettair neutraal. Het huidige pakket voorstellen zou per saldo 1 mld gulden, ofwel 1/3 van de huidige opbrengst van deze belasting kosten. Dit wijst hij af. De stijging van de opbrengst is grotendeels te verklaren uit de toenemende vermogens van mensen. Onderschrijft de staatssecretaris dat dit goed past in het beleid gericht op het verlagen van belasting op arbeid en het verhogen van belasting op vermogen? In de stukken mist hij een uiteenzetting van de waarderingsgrondslag voor vermogen in de vorm van roerende en onroerende zaken. Is er ruimte voor grondslagverbreding waardoor tariefsverlaging mogelijk wordt?

Het voorstel terzake van modernisering van het partnerbegrip steunt de heer Vendrik. Wel zet hij vraagtekens bij de noodzaak van een notarieel contract voor ongehuwd samenwonenden. Voor algehele vrijstelling van partners ziet hij, gezien de nu al hoge vrijstelling, geen reden. Kan de staatssecretaris dit nader motiveren? Hij steunt de uitbreiding van het begrip «kind» naar pleegkinderen. Nader onderzoek naar verruiming naar verwanten in de zijlinie wacht hij af. Benieuwd is hij naar het onderzoek naar ondernemingsvermogen. Betreft dit alleen het vrijstellingspercentage? Zou een algemene vrijstelling van giften aan instellingen van algemeen nut leiden tot afschaffing van de IB-aftrek voor dit soort giften? Zo ja, verkleint dat niet de stimulans om te schenken en is dat ook de bedoeling? De resultaten van het onderzoek naar de definiëring van het begrip «instellingen van algemeen nut» wacht hij eveneens af.

Het antwoord van de staatssecretaris

De **staatssecretaris** wijst erop dat in de maatschappij zeer verschillend wordt gedacht over successierecht. In essentie is de legitimiteit van het heffen van belasting, waaronder ook successiebelasting, terug te voeren tot de rechten en plichten die overheid en burgers ten opzichte van elkaar hebben. In het geheel van belastingen is de successiebelasting een schakel die, met het oog op een rechtvaardige spreiding van belasting-

druk, gericht is op vermogens. Hieraan ligt mede ten grondslag de gedachte dat, als het legitiem is belasting te heffen over inkomen, het ook legitiem is vermogen te belasten dat iemand zonder eigen inspanning toevalt.

Het regeerakkoord droeg de werkgroep Moltmaker op budgettair neutrale modernisering van het successierecht te onderzoeken, maar verwoordde niet waaraan voorstellen van het kabinet moeten voldoen. Helaas slaagde de werkgroep niet in zijn opdracht, want onverkorte uitvoering van de voorstellen zou meer dan 1 mld gulden kosten. Gezien de beperkt beschikbare middelen voor lastenverlichting is in het licht van het regeerakkoord en de verschillende opstelling van coalitiepartijen op dit punt, alsmede tegen de achtergrond van de grote meningsverschillen in de maatschappij over de legitimiteit van successierecht, gekozen voor een bescheiden start met modernisering in het Belastingplan 2002 en wordt het aan een volgend kabinet overgelaten verdergaande voorstellen te formuleren. Tijdig voor de behandeling van het Belastingplan 2002 wordt de Kamer nader geïnformeerd over budgettaire consequenties van diverse, ook door de commissie gesuggereerde vormen van modernisering, over problemen rondom bedrijfsopvolging en over een internationale vergelijking. De staatssecretaris is niet bereid meeropbrengsten te gebruiken voor financiering van de modernisering. Immers, deze zijn een gevolg van endogene factoren en niet van overheidsingrijpen in het systeem van successiebelasting.

Aanvaarding van een kind van een partner als een eigen kind, ook al is er geen bloed- of aanverwantschap, kan ertoe leiden dat een kind in de zin van het schenkings- en successierecht twee vaders heeft. De positie van de biologische vader in het schenkings- en successierecht verandert hierdoor niet. De werkgroep Moltmaker heeft geopperd neven en nichten over te hevelen van tariefgroep III naar II omdat zij als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen meer en meer een verervingsof schenkingsalternatief vormen voor een toenemend aantal kinderloze paren. Bovendien leek dit goed aan te sluiten op de gedachte om de belastingdruk te laten toenemen naar rato van het aantal generaties tussen de verkrijger en de erflater/schenker. Onderzocht wordt in hoeverre deze redenering maatschappelijk wordt gedragen.

In het voorstel voor algehele partnervrijstelling is de verzorgingsbehoefte van de langstlevende partner geen uitgangspunt meer, maar wel de principiële gedachte dat, als in een duurzame relatie met zorgplicht een partner komt te overlijden, degene die achterblijft, daardoor niet rijker wordt. Dit sluit goed aan bij het nieuwe erfrecht. Ook leidt het tot versimpeling en grotere transparantie van regelgeving. Vrijstelling zou op een hoog niveau kunnen worden gemaximeerd, maar dan moet voor een beperkt aantal gevallen zeer complexe regelgeving in stand worden gehouden. Via de IB 2001 wordt over de in het geding zijnde vermogens overigens wel belasting geheven. Naar de familiestichting is nader onderzoek geboden, omdat vooralsnog niet overtuigend is aangetoond dat op deze wijze meer vermogen binnen Nederland blijft. Ook praktische vragen, o.a. over het moment van belasten over erin ondergebracht vermogen, moeten nog worden beantwoord. Aan de in de stukken verwoorde argumentatie terzake van de 60%-regeling voor de eigen woning heeft de staatssecretaris niets toe te voegen. De vraag op welk moment de eigen woning wel wordt belast, wordt beantwoord in de schriftelijke informatie die de Kamer voor het Belastingplan 2002 ontvangt.

Gezien de budgettaire consequenties van verruiming van het partnerbegrip is gekozen voor beperking tot twee gehuwde of ongehuwd samenwonende partners. Als voor het inwonend verzorgend kind een faciliteit wordt opgenomen, moet het maken van onderscheid ten opzichte van het uitwonend verzorgend kind worden verantwoord. Ingeval van twee inwo-

nende kinderen zou de beperking tot twee personen ter discussie moeten worden gesteld.

Gelijkschakeling van gehuwde en ongehuwd samenwonende partners sluit aan op maatschappelijke ontwikkelingen. Hantering van de termijn van zes maanden en het opnemen van zorgplicht in een notarieel samenlevingscontract dient om ongehuwd samenwonenden zoveel mogelijk gelijk te behandelen ten opzichte van gehuwden en geregistreerde partners. Ter voorkoming van «creatief» gedrag moeten ongehuwd samenwonenden ook in de sfeer van de IB partners zijn. Gezien de vele vragen die hierover kennelijk nog leven, zegt de staatssecretaris toe in de nadere schriftelijke informatie voor het Belastingplan 2002 een nadere toelichting op dit punt op te nemen.

Uit de reactie van de commissie proeft de staatssecretaris in het algemeen steun voor de methode van waardering van het ondernemingsvermogen. In het Belastingplan 2002 zal naar verwachting worden voorgesteld om uit te gaan van een hoger vrijstellingspercentage dan 25.

Dat de overheid zich niet mag uitspreken over de vraag wat een goed doel is, ontkent de staatssecretaris. Dit gebeurt al bij de aftrek van giften in de IB-sfeer en ook in het successie- en schenkingsrecht. De in die verbanden gehanteerde lijsten zijn echter niet consistent en de ratio daarachter is moeilijk uit te leggen. De werkgroep Moltmaker achtte het principieel niet juist om, waar in de IB-sfeer giften voor goede doelen aftrekbaar zijn, schenkingen of erfenissen daaraan te belasten. Ten principale kiest de staatssecretaris voor een systeem dat uitgaat van vrijstelling, mits het mogelijk is met beheersing van administratieve lasten een systeem voor certificering van goede doelen op te zetten dat leidt tot consistentie in de definiëringen in de sfeer van het successie- en schenkingsrecht, de giftenaftrek in de IB en in de Wet op de kansspelen. Toetsing moet primair gericht zijn op administratieve procedures en dergelijke. Hoewel hij vindt dat de overheid zich bij voorkeur verre moet houden van inhoudelijke toetsing, acht hij dit niet in alle gevallen geheel vermijdbaar. Daarbij moet dan wel de grootst mogelijke voorzichtigheid in acht moet worden genomen. Desgevraagd geeft hij te kennen dat aan deze operatie geen budgettaire overwegingen ten grondslag liggen. In de loop van 2002 wordt de Kamer nader geïnformeerd over onderzoek terzake.

Desgevraagd wenst de staatssecretaris zich niet nader uit te spreken over het tijdstip waarop resultaten zijn te verwachten.

Nadere gedachtewisseling

Mevrouw **De Vries** (VVD) vraagt om een visie op mogelijkheden tot hantering van één, minder progressief stijgende, tariefsgroep. Tariefsverhogingen zijn wat haar betreft uit den boze, zeker in gezinssituaties. Wil de staatssecretaris de toegezegde notitie uiterlijk medio oktober aan de Kamer doen toekomen? Wanneer kan nadere informatie over de familiestichting tegemoet worden gezien?

Mevrouw **Giskes** (D66) blijft bij haar pleidooi geen onderscheid te maken tussen categorieën verkrijgers en vraagt om in de toegezegde notitie tegen deze achtergrond speciale aandacht te schenken aan mogelijkheden tot grondslagverbreding en sterkere progressie binnen één tariefsgroep. Aanwending van meeropbrengsten acht zij de enige mogelijkheid tot modernisering zonder bepaalde categorieën verkrijgers dramatisch zwaarder te belasten. Het afwijzend standpunt van de staatssecretaris terzake doet haar vraagtekens zetten bij de overtuiging van kabinet van de noodzaak tot modernisering.

De heer **Bolhuis** (PvdA) ziet de toegezegde nadere schriftelijke informatie met belangstelling tegemoet. Hij blijft bij zijn verzet tegen de algehele

partnervrijstelling en bij zijn pleidooi voor handhaving van de 60%-regeling voor de eigen woning.

Mevrouw **De Pater-van der Meer** (CDA) vindt de beantwoording terzake van de legitimatie van het schenkings- en successierecht onbevredigend en vraagt een aparte notitie hierover. Zolang dit onderwerp niet bevredigend is bediscussieerd, acht zij verhoging van de belastingdruk ondenkbaar. Ook vraagt zij nadere schriftelijke informatie over de rol die zorgplicht in relatie tot het gemoderniseerde erfrecht speelt bij algehele partnervrijstelling.

De heer **Vendrik** (GroenLinks) mist in de beantwoording de invalshoek van grondslagverbreding. Wil het kabinet budgettaire neutraliteit echt als uitgangspunt hanteren, dan moet daar zeker onderzoek naar worden gedaan. In hoeverre maken de voorstellen rondom de 60%-regeling voor de eigen woning het opzetten van zgn. blooteigendomconstructies aantrekkelijker? Het idee dat een langstlevende partner niet rijker wordt van het overlijden van de partner vindt hij een volstrekt onvoldoende legitimatie voor het voorstel tot algehele partnervrijstelling. Uitgangspunt moet zijn dat het leven zoals het voor het overlijden van de partner was, kan worden gecontinueerd. Tegen die achtergrond opteert hij vooralsnog voor handhaving van het huidige regime.

De **staatssecretaris** verduidelijkt dat in het kabinetsstandpunt onderzoek is toegezegd naar de definiëring van algemeen nut beogende instellingen (inclusief keurmerk en certificering) en de vormgeving van de familie-stichting. Het resultaat hiervan kan in de loop van 2002 worden verwacht. Ook ontvangt de Kamer in het komend najaar informatie over de maatschappelijke beleving ten aanzien van categorieën verkrijgers en hun verdeling over tariefgroepen. Tijdig voor de behandeling van het Belastingplan 2002 ontvangt de Kamer een gedetailleerd overzicht van de budgettaire gevolgen van voorstellen om te schuiven met vrijstellingen en tariefgroepen incl. een technische beoordeling daarvan. Voorzover mogelijk zal op een aantal punten ook een internationale vergelijking worden gepresenteerd. Daarnaast wordt teruggekomen op de voorstellen terzake van de 60%-regeling en de eisen waaraan moet worden voldaan voor gelijkstelling van gehuwde en ongehuwd samenwonende partners. Daarin gesteund door de heer Bolhuis en mevrouw De Vries, ziet hij geen nut in het schrijven van een aparte notitie over de legitimatie van het schenkings- en successierecht. Andere voorstellen dan thans in het kabinetsstandpunt verwoord, zijn van dit kabinet niet te verwachten. Voor een overzicht van opties tot grondslagverbreding verwijst hij naar het rapport van de werkgroep Moltmaker.

De voorzitter van de vaste commissie voor Financiën,
Van Gijzel

De griffier van de vaste commissie voor Financiën,
Janssen